

**Szerkesztőségi iroda:**  
Főútea 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

**Hirdetések** elfogadtnak Gyulán, a kiadóhivatalban, Nagy Ferenc könyvkereskedésében; **Pesten** Neumann A. és társa hirdetés-irodájában, (kigyútea, 6. sz.)

**Hirdetések díja:** Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

# BÉKE

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

**Előfizetési feltételek:**

Egész évre . . . . . 4 frt.  
Fél évre . . . . . 2 frt.  
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

## Kinek volt igaza?

Alig ocsudott föl Európa a francia-poros conflictus okozta ámulatából, még be sem fejeztetett a véres dráma, mely a Szajna és Loire partjain tartja folyvást feszültségben a világot: ime az orosz diplomata Gortschakoff körsürgönyében, mely a párisi pót szerződés 14. pontjának Oroszországra nézve önhatalmulag érvényen kívül történt helyezését mondja ki — újabb meglepetést készít, a különben meglepetésekben egyáltalán nem szegény kornak. És Oroszország ezt teszi akkor, midőn azon hatalom, mely az említett békekötés egyik fő, — mondhatjuk — irányadó tényezője volt, ma oktanul kihívott ellenfele által csaknem teljesen legyőzve, tétlenségre kárthatva kénytelen nézni az általa kezdeményezett szerződés ezen kirívó megsértését. Oroszország ezt teszi akkor, midőn a csehek minden arepirulás nélkül bevallják érdekeiknek az Oroszország által képviselt panslavisticus törekvésekkel solidaritást; Oroszország teszi ezt akkor, midőn hiszi, hogy a birodalom szláv nemzetiségű lakóit eléggé fogékonyra tevő, évtizedek óta rendszeresen üzött izgatásaival a panslavizmus iránt. — Hogy a kérdés, melyet Gortschakoff körsürgönyében a diplomaticus tárgyalások szövegére hozott, nem pusztán Oroszországnak a Fekete tengeren uralmának kérdése, ennél fogva nem pusztán a párisi pót szerződés revisiója, arról bárki is meggyőződhetett, ki az orosz lapok nyilatkozatait figyelemmel kísérel, melyek közül több minden tartózkodás nélküli cynizmussal bevallá, hogy a keleten megindítandó mozgalom, a panslavizmus harca azon elemek ellenében, melyek még eddig áttörhetlen gátat vetettek a nyugoti civilizációt fenyegető ezen áram ellenében.

Ezen mozzanat, mely kétségtelenül a török birodalom után minket magyarokat érdekel legjobban, sajátságos világitást vet egyszermind pártjaink avatottságára a diplomatiában. Jól emlékszünk, hogy a kiegyezkedés kérdése körül valahányszor a jobboldalon a birodalom tulsó felével kötetendő szorosabb szövetség lett hangoztatva, s valahányszor ennek támogatására a kelet felől tornyosuló veszélyek lehetőségére történt hivatkozás, a baloldalon mindannyiszor szemükre vetik az orosz mumussal ijesztgetést; e kérdés körül tehát nem létezett a mumus, vagy létét oly örömet kétségbe voná a pártelfogultság. Midőn később a védtörvény tárgyalása, különösen a hadsereg közössége s még inkább annak közös vezénylete volt szövegyen, midőn tehát a baloldalon volt szüksége, hogy érveket faragjon mindenből nézete mellett, emlékezhetünk reá, mily örömet hangoztaták: hogy a nemzet a kelet felől fenyegető veszélyekkel leendő megküzdhetés lehetőségétől fosztatik meg az által, hogy védereje fellett önállólag nem intézkedhetik, hogy véderejét a nemzet nem fejlesztheti a veszély nagyságához arányos mérvekben. Ekkor már itt volt a mumus, melynek pedig létéről előbb oly gyermekes elbizakodással még tudomást sem akartunk venni.

Igen is a veszély már akkor létezett; a különbség csak az, hogy ma már fenyeget. A pártok magatartása, ha ugyan pártnézetet tolmácsol valamely tekintélyes pártlap, mint p. o. a „Hon“ és „Ellenőr“ újból több sajátságos vonást mutat. Az egyik azt mondja, mi még ma

nem vagyunk elég erősek arra, hogy felvehessük az Oroszország által oda dobott keztyűt, nekünk még időre van szükségünk addig, míg eljő az idő teljessége; hadd gunyoljanak bennünket, üzzenek csutot gyengeségünkben, tűnjük még a megaláztatást is. A legsajátságosabb a dologban pedig az, hogy mindezeket a „Hon“nak azon érdemes szerkesztője mondja, ki a honvédelemről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor mondott beszédében, a lelkesült nemzet kezében a kaszát is csodatevő fegyverre beszélé, pedig azt csakugyan nem tagadhatja, hogy ha lelkesedés és kasza elég lenne, hogy bármelyik is hiányzanék egy Oroszország ellen folytatandó nemzetiünk előtt mindig népszerű hadviselés esetén s hogy ennél fogva készülletlenek volnánk. Hanem hát így bosszulja meg magát az át nem gondolt üres phrasologia; nekünk — pedig részünkről sem guny sem megaláztatás nem kell; a kaszát pedig csak hagyni fogjuk a gazdasági eszközök közt őt megillető érdemes helyén. — Az „Ellenőr“ diplomatája, Csávolszky, pedig nagy bőlesen ki-síti, hogy hiszen ha a Fekete tenger elárasztja is hajóival, természetesen hadi hajóival, Oroszország: ez még a mi érdekeinket nem sérti, ezért ha Oroszország jelenleg csak ennyit követel, nem csak hogy kardot rántani nem szükség, de még szót is kár vesztegetni. Ez lehet valakinek épen magán, de nagyon is magán nézete: de hogy egy ország kormánya, mely nem csak a jelenért, de részben a jövőért is felelős, így nem gondolkozhatik, így gondolkoznia nem szabad, azt az „Ellenőr“ tudhatná legjobban, mely a mulasztásokból hazánkra háromolható veszélyekért bizonyosan első sorban tenné felelőssé a kormányt s ha ma a párisi pót szerződés megszegéseért nem tanácsolja is Oroszország körmére koppantani, de az ebből talán pár év múlva reánk zudulható veszély esetén, első fogná vádolni megbocsáthatlan bárgyúsággal a kormányt, mely Oroszország jelen lépésében a messzibbre ható célzatoakat át nem látni elég vak volt.

Épen azért nézetünk: oktanul ugyan magunkra nem hinni fel a veszélyt, de ha az csak ugyan beáll, minden azt parancsolja, annak bátran szemébe nézni, megoldva látni egyszer valahára a kérdést, mely folyton mint Damocles kardja függ felettünk; megszabadulni azon lidércnyomástól, mely bennünket lélegzeni is alig hagy; nem áztatni magunkat Oroszország szándékait iránt, mely ma még csak a párisi pót szerződés revisióját követeli, holnap pedig megragadja a kedvező percet, hogy a Dardanellákra téve egyik lábát midőn a másik már Sundon van, fenyegethesse vas ölelésével földrésztünk. — Kormányunknak s pártjának akkor, midőn az számunkra a kiegyezkedés által megbízható szövetségest még áldozatok árán is szerezni igyekezett, tudatában a bennünket fenyegető veszélyeknek, teljesen igaza volt; igaza volt tehát, midőn a mumusra mutatott; s kinek eljárását s eljárásának helyes voltát a multban igazolja ma már jelen, eljárását a jelenben valószínűleg még inkább igazolni fogja a jövő.

Kinek igaza volt a multban, a jelenben, igaz lesz a jövőben is.

## Országgyűlési tudósítás.

Nov. 17. Elnök főlemlíti, hogy királynéknak nevénapja alkalmából a felséges asszonynak hosszú életet kíván, s kéri a házat, határozza el, ez üdvökivátnának a belügyministerium utján való tolmácsolását. Ez után a kérvények és interpellációk hosszú sora következett. Kerkápoly K. felel Zsedényinek az előlegezési kérdés tárgyában. Védi a kormány eljárását, mely csak is rendkívüli körülmények közt nyult rendkívüli eszközökhöz. Zsedényi nem tartja az eljárást törvényszerűnek. Kerkápoly azt feleli: az országgyűlés el levén napolva, a delegatio pedig össze nem ültetésén, a kormány kénytelen ily eszközökhöz nyulni, ha csak a haza sorsát kockáztatni nem akarta.

Nov. 18. A Kerkápoly-Zsedényi ügy oly vihart idézett elő a házban, hogy elnök kénytelen volt a gyűlést 10 percre feloszlatni. Végre a zaj után Kerkápoly kijelenté, hogy tárgyalást kíván. Ezután Csernátóni interpellálja Andrásyt a külügyministeri crizist illetőleg.

Nov. 22. Elnök jelenti, hogy a ház megbízása szerint a királynét üdvözölve, a felséges asszony elismerő köszönetét küldi a háznak. Majoros István az adó exequens eljárása iránt interpellálja a pénzügyministert, Csiky S. pedig a 48-49-ben szenvedett károk megtérítése iránt, Kerkápoly reméli a kérelmezők méltó igényeit kielégíthetni. Andrassy ministerelnök Csernátóni-nak válaszol; nem ismeri el a ház azon jogát, hogy követelhetné, mikép a combinatiokat is előterjessze. A külügyministeri válságra vonatkozólag kijelenti, hogy válság tulajdonképen nem létezik s nem is létezett. Csernátóni kijelenti; szebb ambíciót nem ismer, mint Magyarország ministerelnökének lenni. Andrassy erre azt mondja hogy a magyar ministerelnökségről előmozdítás nem létezik.

Nov. 23. Több interpellatio után a közös előlegezési ügyet került tárgyalás alá. Ghyezy K. tagadja, hogy a külügyek vezetésére egyedül a delegatio volna illetékes, a kormány eljárását rosálja, Zichy N. ugyanazt pártolja. Simonyi E. szerint az ily eljárás megdönti a parlamentaris felelősség eszméjét. Ivánka I. hasonló értelemben szól, s a delagatusokat felhívja, hogy egy fillért se szavazzanak meg ha csak a hadsereg új alapra nem lesz fektetve a területi hadosztály rendszer behozatala által. Deák Ferenc szerint e tárgy vitatása nem tartozik az országgyűlés elé, mert a törvény világos szava azt a delegatio hatásköréhez utalja. Tisza K. Zsedényi indítványát fogadja el oly értelemben, hogy a kormány eljárására rosálást mondjon. Ez után a tárgytól eltérőleg beszéltek meg Andrassy ministerelnök, Madarász József és Jenő, Mátys, Vukovits Sebő. Zsedényi és Wahrmann ajánlják indítványaik elfogadását.

× **Az orosz-török viszály** kezd békésebb hangulatot ölteni, s a diplomata sokat remél az ügy békés elintézésében, azonban csak remél, de biztosítékok nem igen látszanak. Gortschakow erőlesen ragaszkodik nyilatkozatához, Granville sem hagy alább tiltakozásával, a török megsokszorozott erővel folytatja hadkészségeit, Omer basát ismét aktivitásba helyezi. Szóval a fenhangu béke híreket nagyon zavarja a fegyveres készülődések zöreje.

A francia-porosz hadjáratban az orleansi ütököt óta egyes kisebb összekocanások kivételével mi sem történt Páris bombázása még nem kezdődött meg, éheztetés által remélik a fővárost bevenni, a korona herceg olyformán nyilatkozott, hogy december 1-re mindennel készen lesznek, azonban alighanem csalódik, mert Párisban nem fog Bazainére találni.

Spanyolországban ágyulövések hirdették a fővárosnak a király választás „Öröm ünnepét“ Madrid nagy mozgalomba jött, de semmi rendtelenség nem fordult elő, Aosta hercege elfogadta megválasztását.

## Pesti levelek.

X.

1870. november 21-én.

No most csakugyan nem irok pesti levelet, hanem pestvidékit. Nagyon átmeneti idő ez most arra, hogy az ember hü képet adjon a pesti életéről. Idény nincs; minden vajúdik, míg megjön a tél.

Az ember örül, hogy felhasználhatja e néhány utolsó derült napot az évben, s kimegy a városból szét nézni a dércsipe vidék fonnyadó arculatán.



Azonban talán azért, mivel e kérdés 1868 elején is fölmerült már, s az azon év februárjában tartott gyűlésben, Kiss Antal elnöke alatt, e határozat ugyanazon tanács által feltűggesztett, vagy mivel nem tartották illetők szükségesnek az újabb határozat felől a tanítókat értesíteni; ezek nem tudtak róla semmit.

Az 1869. júniusban újra alakult egyház-községi tanács azonban, mint mondtam, elvül állítván fel a gazdálkodást, elő állott a volt tanács határozatával és tudatta a 4 tanítóval, hogy ezután fizessék ők az adót; mivel pedig 1868 és 69-ben még az, az egyházközségre volt kivétel és részben ki is levén fizetve; az illető tanítók fizetéséből leendett kivonandó.

Utolsó negyede folyván már akkor az 1869-ik évek, beállott az a körülmény, hogy így az illető tanítók egész negyedévi illetményüket e két évi adó kiegészítéséig elvesztik.

Folyamodtak tehát ugyancsak az egyházközségi tanácshoz, hogy tekintettel arra nézve, miszerint az illetők közt egy olyan tanító van, ki e városban már 46 év óta működik s így a kegyelem-kenyeret is bőven kiérdemelte, és egy másik olyan van, ki 18 év óta tanítoskodik ugyanitt s így már némi jutalomra számíthat, — a másik két tanító pedig a törvény által meghatározott tanoncok számán felül háromszor annyit is tanít; méltóztassék a két évi — már ugyanis kifizetett — adót kegyelmesen elengedni. Elengedni a két évi a fölhozottak miatt és elengedni azt a jövőben az egyenlőségi tekintet miatt, mert a többi három tanító ugyanis adómentes földet bír, pedig jobban vannak díjazva.

Mely folyamodványra az imponálni szeretőik által az az igazságos ítélet indítványoztatott, hogy az egyenlőségi tekintet miatt jövőben tehát fizese a másik három tanító is földjéért az adót. Az indítvány aztán egyhangú hallgatással, kérem megjegyezni, nem szavazással, határozat lett.

Ezen eljárás pedig egyenlő a szerződés felbontásával melyet a törvény büntetnek jelez.

Ugy, de a 38-ik törvény cikk által — s ezért mondtam, hogy ez nagyon is bő köpenyeg — védve hitt 3 tanító a ministeriumhoz folyamodván ily fonák eljárás orvoslása végett, ott el nem ítéltetnek mondatott az, a felekezeti jelleg miatt melylyel bír az iskola, működésük színtere. Áttétetett tehát folyamodványuk a püspökséghez, honnan még válasz nem érkezett, s remélhetőleg nem is érkezik.

Itt gazdálkodott tehát az egyház-községi tanács 350 forintot évenként. Hagyján, csak volna látatja, de azért a pénztárnok örökös deficitel ijesztget!

Menjünk sorban, hol gazdálkodott még?

A katolikus templomban szükséges az olaj, gyertya, tömjén, ruha, stb. ezutánra a tanács az egyházi által összehelyezett pénzből ítélte ezeket előállítandónak. A plebánosnak — nem tudom mennyi — bor illetménye lévén, ezutánra annak beszállítását megtagadta; ismét szerződésbontás.

Most pedig, mint a fecsegő fáma beszéli, hallom, hogy a tanítók lakházukért illető házadót is a tanítókkal akarja megfizettetni: pedig az iskola is ott van; tehát az iskolától is a tanító fizessen adót? Az ideai failletményről már szóltott a „katolikus családapa“, nekem csak anynyi hozzámóndani valóm van, hogy itt igenis gazdálkodhatott volna a tanács: kötelességévé téve a gondnokoknak, hogy a kellő időben — akkor azonban csak egy volt s ez a felelősség — vásároljanak és szállítsanak fát, — holott eltekintve attól, hogy az átázott gyermekek jelenleg előbb az iskolában azután a templomban fáznak és hogy a tanítók piacon vett fát tüzelnek, — még a könyvmű gondolkodás miatt — mit nagyon lehet az időjárásnak beszámítani — most 16 forintot kénytelen az egyház adni egy öl fáért, holott 11 forintot beszállítással együtt megszerezhetné volna.

Hozzátenni valóm még az, hogy eredeti tudósítása a „Családapának“ csonkulva jelent meg, amennyiben ismerni kell az embereket.

A failletmény oktobertől octoberig előre adatik, nem csak itt, de mindenütt, ennek folytán gondolkozott aztán úgy a pénztárnok ur, hogy miért ad most az egyház 16 forintot egy öl fáért, mikor az előleges adást átváltoztathatja utólagossá és így majd csak 1871 octoberben tartoznék a failletményt ki szolgáltatni; utógondolatul tartogatván magának a kárörvendés azon gyönyörét, hogy így azután aligha nem lesznek kénytelenek a tanítók hideg szobában huzni ki a telet, mert tudja, hogy nincs tehetségükben 16 forintot fizetni egy öl fáért.

Kell-e ennél bizonyítóbb tanúsítás arra nézve, hogy az egyház-tanács e nevezett tagja, esküdt ellensége a tanítóknak; miután e gondolatát, mint indítványt, nem tartózkodott nyilvánosan kimondani a „Családapa“ által megemlített gyűlésben és arra a tanács figyelmeztetést felhívni. Mely indítvány azonban, az alelnök által elesített.

Még egy jelenetet nem hagyhatok érintetlenül. October első felében történt, hogy fizetésemet kérték

elementem a tisztelt pénztárnok urhoz, de ő, mint rendszeren ily alkalomkor, elkezdte másról sopánkodni, mint Bodó, mikor a bor árát kéri, — de erélyes kéresemre avval bocsátott el, hogy néhány nap mulva kap 75 frtot s akkor bizonyosan kifizet. Történt aztán, hogy épen akkor találtam hozzá menni egy pár nap mulva, mikor a 75 frtot vivő egyén is hozzá ment s így azzal együtt léptem be az elfogadó terembe t. i. boltjába; de már ekkor a 75 frtnak — az ő állítása szerint — más helye volt. S mikor én igéretre emlékeztetve azt mondtam neki: „Ha ígérte az ur, hát most fizessen is ki, mert ne tartson engem bolondjának!“ s e szavak közben nyugtatóványomat áruasztalára dobtam, kaptam rá egy becsületes feleletet: Ne gorbáskodjék itt az ur mert kilöketem, mint a kutyát!“ Tehát ha a tanító pénztét kéri, akkor gorbáskodik. Jó. Nem tudtam!

De azt sem tudtam még eddig, hogy a tizenkilencedik század második felének a közepén „kutya“ szóval is lehet tractálni a tanítót, amikor megmondja az igazat.

Az utóbbi gyűlés alkalmával első sorban tétetett kötelességévé a pénztárnoknak a failletmény kifizetése után a tanítókat elégiteni ki. Biztos forrásból tudom, hogy akkor 700 forintja volt a pénztárnak és a fa ára 448 forint, tehát jutott volna még számomra 49 frt belőle, de mikor jelentkeztem, ismét a „nincs pénz, fáért adtam“ felelettel utasítottam el, biztatva azonban, hogy pár nap mulva okvetlenül megkapom. Vártam tehát 14-ig. 13-án megjelent a „Család apa“ cikke, tehát 14-én ismét elutasítottam, még pedig a következőképpen: „Ugyan mit akar, mikor még a fát sem fizettem ki!“ Lássák uraim, tehát a már egyszer kifizetett fa egy hét után kifizetlenné vált?

Ilyen akadémikus ur, pénztárnok ur ő kegyessége.

Nekem ezekre mit lehetne egyebet szólanom, mint azt, hogy tekintélye megóvása végett és a tanítók — legalább részéről — biztosított hálája tekintetéből a tisztelt egyházi tanács bölösen tenné, ha nevezett urat — előttem általa ügyis nyilvánított — terhes hivatalától fölmentené.

Ilyen és még több hasonló események azok, melyek a tanítók szorgalmát az elkeseredés miatt, ha meg nem ölik, de minden esetre bénítják. Az az, hogy bénítják, de azért annak lankadni nem szabad.

Visszatérve czélomra, az iskolák beléletének vázlatára, következik az előadandó tantárgyak mennyisége és milyensége.

A tantárgyak azok, melyeket a 38-ik törv. cikk, a felekezeti iskolára vonatkozva, rendel.

Ezek között van a kezdő tanoncokra nézve az 1-ső osztályban a beszélgetési gyakorlatok, összekötve a szemléleti oktatással és az irva-olvasás.

Az irva-olvasás tanmódja okvetlenül meg kívánja az előkészítést az irva-olvasásra, mi a legjelesebb nevelészek állítása — de gyakorlat bizonyítása — szerint is, ha nem 6 hetet, de 4-et igényel.

Könyven beláthatja tehát mindenki, ha ez így van, és így van, hogy minő haladást lehet az olyan kezdő osztályban felmutatni, vagy ha sikerest lehet mutatni, minő fáradsággal kell azt elérni, hol octóber 1-ső napjától az iskolai év utolsó napjáig minden héten 8—10 ujonc tanuló érkezik. Pedig ez is úgyvan.

És ismételt és ismételt felszólalásomra is, hogy ez ne legyen már így, az iskolaszék még sem tud megbarátkozni egy szigorú rendelet kibocsátásával, mert így nagyon nehéz a tanítás az 1-ső osztályban. Például felhozom a tavalyi évet. Első félévben volt 112 tanoncom s mikor ezek többnyire mind olvasók lettek, a 2-ik félév kezdetétől jun. 15-ig 180-ra nőtt a gyermekek száma, és pedig hetenkint 8—10-ével; természetes, hogy a később érkezettek végett újra meg újra kellett kezdeni az irva olvasatást, mi pedig az előbbre haladtaknál unalmat szűl, míg a már olvasni tudókat a tovább képzéstől fosztja meg. Innen van aztán, mert az olvasni tudókat a kezdők miatt hanyagolni kell, hogy a 11-ik osztály tanítója mindig panaszkodik a hozzáküldött tanoncok képzetlenségére, miután a 2 hónapos szünidő is sokat farag le abból.

Ide járul még a gyermekek roppant rendetlen iskolába járása, bár a sok közt nem vehető nagyon észre, mert az a 10—12, ki ma ki marad, holnap csak személyt cserél.

Első félévben kimaradnak a sár, eső, hideg és ruhátlanság miatt, mint elfogadható okok miatt, és lakadalmom, disznótor és a következőleg indokolt „Apám páin-káért küldött“ elkésések miatt, mint el nem fogadható okok miatt.

Ámbár az elfogadható okok miatt való rendetlen iskolába járásom egy népnevelési egylet könnyen segíthetne. De mikor mi olyan messze vagyunk még az ilyen közhasznú intézmények létesítésétől!

A második félévben azután oly cifrán indokolják a gyermekek a kimaradást, hogy valóban boszantó a tanítóra nézve.

Ezek közt csak a következőket említem: „szántotunk“, „Aszantoltunk“, „Anyám otthon hagyott a ház-nál, hogy a kis gyermekre (a kis gyermek) vigyázzak.“ Es ez utóbbi mily büntős eljárás a szülők részéről.

Hányszor történt már veszedelem, nemcsak egyes családokra nézve, hanem egész városrésze, fájdalmas tanulsággal, hogy az ügyis kandi gyermeket nem jó otthon hagyni házörzűl, annál inkább még csecsemő örzőjeül.

Bölcsőde, kisededő, jöjjön el a ti országotok, — mert milyen szükségesek volnátok nyáron — kivált nyáron — az ily népes — és földműves-nép lakta városban!

No de hiszen van már nőgyeletünk, és úgy látszik az oroszlanrészt a kezdeményezésben lelkes hölgyeink számára maradt fenn.

Bocsánat a kitérésért, de mikor oly sok mondani valóm volna még, a mi nyomja szívemet

Az 1-ső osztály beléletét vázoltam volna már, ha a házi nevelésnek, a mitől függ a tanoncok szorgalma is, az iskolai neveléssel való egyközűsítéséről is szóltam volna, de ez olyan dolog, a miről csak azt mondhatom, hogy kevés kivétellel, e részben nagyon kevés történik.

A többi osztályokról nem szólok, nem akarok szólan, ámbár azon körülmények, melyek általam az iskolára nyomasztóknak jeleztetek, természetesen azoknál is csakugy megvannak.

A rendetlen beiratás, a rendetlen iskoláztatás és a tulságos szám, nálunk úgy látszik uralkodó nyavalya.

Zsibbasztja a gyermekek tökéletes képezetetését még az is, hogy az öszhangzó és párhuzamos tanítás és nevelés nálunk lehetetlen; de ennek nem a tanítók az okai. —

Azután az is nagy baj, hogy olyanok vagyunk együtt, mint a Jánus szobra.

Tovább nem magyarázom; a ki érti, érti; a ki nem érti, nem érti; hanem az adomát elmondom, hogy a cigány-asszony a végposztónak a közepéből akart venni két garas árát főtnek, én nem úgy tennék — a közé-pét pihentetném.

Domokos János.

## Ujdonságok.

× **Mult számunkban** megróttuk a polgári kaszínó céltévesztett irányát, — örömmel értesülünk most, hogy nevezett egylet gyűlésileg határozta el a hazardjátékok végkép kiküszöbölését. Nagyon helyes intézkedés csak aztán el ne mondassuk rá, hogy ember tervez...

× **A német hidnak** legalább három ölnyire nincs karfája, — valóságos istenkísértés a lejtős gerendán végig menni, pedig kénytelenek vagyunk vele, ha csak szárhegyig érő sárban nem akarunk járni. Gyors intézkedést várunk ez ügyben rendőrséginktől, már megvolt a példa, hogy mennyire veszélyes e hely, a rendőrség kötelessége ily eshetőségek ismétlésének meggátálása.

× **A városi közmunkát**, mint tudjuk a lakosok nagy része, kellemetlenségek kikerülése tekintetéből — nem eléggé helyesen — megváltja, mert különben talán másképp néznének ki utaink; hanem az előjáráság nem mutat jelt mire fordítja e pénzt, vagy talán jobb időkre vár, mikor majd munkálás nélkül is megfognak javulni utaink.

× **Előre a medve bőrre** csabai szomszédaink nagy lakomát csaptak annak öröme, hogy elyerik tőlünk a törvényszéket azonban elhamarkodtak a dolgot, mert mint a 25-ös bizottság jelentéséből kitűnik megmarad a törvényszék továbbra is városunkban. Nem akarunk itt a kérdés fejtegetésébe mélyebben ereszkedni, hanem hogy eltekintve a történeti mult s a meglévő épületek által nyújtott előnyöktől, nevezett bizottmány határozata nem csak méltányos de igazságos is — azt hálásán ismerjük el.

× **A gazdasági egylet** nagyon helyesen tenné, ha felszólítaná titkárat, hogy lapunkba küldendő közleményeit kellő időben juttatná hozzánk. Mind az egylet mind magunk érdekében kívánatos volna ily intézkedés.

— **A torna- és tüzoltó-egylettel** is úgy vagyunk, mint sok más egyébbel: lelkesedünk érte, míg uj a dolog s példátlan közönyt tanusítunk, mikor tennünk is kellene valamit. Igazi vidéki kicsinyeskedés, melyről egyébiránt nagy darab földön ismertek vagyunk már. Az említett egylet igazgatója két ízben kísérelt meg a választmányt egybehívni, hogy az év végén felmerült sürgős egyleti dolgok elintéztethessenek, s egyszer sem jelent meg a 30 és egynehány választmányi tag közül annyi, hogy a gyűlés megtartatható volna. Fájdalom hogy egyleti dolgainkról mindig csak panaszosan emlékeztünk meg; nemsokára ott leszünk, hogy lapunkban egy állandó rovatot nyithatunk, mely hétről-hétre az indolentia és téletlenség rendszeresen előforduló példáinak lesz szomorú titkre.

× **Czegényi Istvánné sz.** Beretvás Terézia asszony a gyulai református templom keresztutainak márványfal leendő kirakására 500 frtot adományozott.

× **A vaspálya megnyitását** kérelmező petíció a ministeriumnál jár, s így remélhető, hogy tizenhárom évvel ezelőtt épen úgy lehetett volna mint ma, — hanem a bölcs tanács mely belátásu tagjai akkor veszedelmet láttak az ilyesmitben.

— **A hivatalos lapból olvastuk**, hogy Péky Antal csabai, Ludvig János — gyulai származásu — bárándi plebánosok címzetes kanonokokká nevezettek ki.

— **Multkori felszólalásunknak** a lakadalmos népesség lövöldözését illetőleg azon üdvös hatása lett — dicsegetésre rendőrségünknek, — hogy most még jobban lövöldöznek, s épen a városháza, törvényszék s a hivatalos épületek előtt kettőzött erővel.

— **Csütörtökön délután** a főutcán egy Noé spánk sorsára jutott ember annyira belemerült a pocsoljába,

hogy csak rózsás kedélyének borizú hangokban adott kifejezései ismertették fel benne a két lábú tollatlan madarat, épületes beszédén a hallgatók nem csekély botránykoztatására rendörközeink még gyönyörködni látszottak, — s mivel magnanimité conueniunt, csaknem ugyanakkor az Erzsébet-ápolda előtt hasonló sorsban részesült egy jámbor, de már ezt a megfuladástól csakugyan nagy bajjal lehetett megmenteni. S mintha a sors különös kitüntetésben akarta volna részesíteni útfelügyelő bizottmányunkat; ugyancsak esütörtökön a Ferenczy utcájában egy vidéki szekér annyira elmerült, hogy a rajta ülő úri ember neje s gyermekével csak a legnagyobb veszedelem közt volt kiszálható, a dajka pedig látván, hogy előtte víz, utanna sár, oldalt poosolva nem vett hátságot a kiszállásra s így egy veszedelmes éj rémségét szekeren élte át. Az örök hanyagsága okozza ezeket ott a nagy házban.

### Hetivásári tudósítás.

**Gyula nov. 25.** Gabonafélt husz szekeren egy-két köblöt, 10 lóháton két-két vékát hoztak ma be, — s ebből állott a gabonapiac. Az árak voltak: nehéz tiszta buza 9—9.20 kr, középszerű 8.50—80 kr, csekély 7—7.60—80 kr. — Árpa és rozs hiányzott. A zabot és kölest 4 frtra tartogatták, de eladni nem tudták ez áron kicsiben sem. — Morzsolt új kukurica 3.60 kr, a csövesé, a jóé 48—50 kr.

A fogyasztó közönség a csekélyebb búzát a házak-tól veszi pár hét óta már, nem riúknak a kereskedőktől, leginkább pedig a száraz malmokból, mert a piaci lehozatal mellett sok ember kenyeretlenül maradna.

Káposzta több mint 200 szekeren jött, — Békésre most is igen sokat vittek a hajósok; — egy fenyő de-reglyére magára 1250 főt raktak. — Az árak alább szállottak, bár a káposzták általában szép fehérek és kemények voltak, 2.40—3.50 krig kelték leginkább szá-zankint. Ily ár mellett is eladatlan elég maradt, mert vidékről vevők szekérrel a rossz ut miatt nem jöttek.

Ló igen sok, 140—145 drb, szarvasmarha 30—40 db a borjúkkal együtt alig volt, amannak semmi, ennek gyenge kelete volt közép áron.

Sertés legkevesebb 500 db volt, benne már sok javított; — kelendőség itt is csekély, a javított ára olcsó, mert 16—18 kron mázsás és valamivel nagyobb frisiin-geket lehetett venni font számra.

Szén 6—7 szekeren volt s 12—14 frtig kelt szekere, nagy zsákja pedig 90—100 krig.

Halat Tarcsáról hitvány apró potykát egy kupec hozott csolnokon, fntját 14—16 kron adogatta. **Sz. L.**

### Szerkesztői üzenetek.

**M. S. urnak Pozsonyban.** Köszönet a szives közreműködésért. Levelit kérjük bérmentetlenül külden.

**S—cz urnak Szarvason.** Tárcacikkal bőven el lévén látva, a beküldöttet később használandjuk. A természetudomány köréből vett s népszerűen írt tárcacikk különösen elkélne lapunkban.

## HIRDETÉSEK

### A legjobb és legbiztosabb sorsjegyek részletfizetési megvevése

melynél minden vevő az egész nyereségre egyedül játszik s az eredeti sorsjegyet minden órán átveheti.

**Magyar díjjutalék kölcsönsorsjegy,** huzások febr. 15, május 15, és aug. 15-én, 24 részletfizetésben á 5 frt. Első részlet 5 frt 63 kr. — Főnyeremény 100,000 frt.

**1864-ki államsorsjegy,** huzás: dec. 1. (évenként 5 huzás) 20 részletben á 8 frt. Első részlet 8 frt 63 kr. Főnyeremény 250,000 frt.

**Ki mind a négy sorsjegyet összesen részletfizetésekre tölem veszi, minden díj nélkül adok 10 db Concordia sorsjegyet a nagy ezüsst sorsoláshoz, melynek huzása 1871-évi febr. 28-án lesz.**

**Igérvények** 1864-ki sorsjegyre 2 frt 50 kr. | és 50 krajcár  
Hitel „ 3 frt 50 kr. | bélyeg.

Vidéki megbízások utánvét mellett is eszközöketnek és jegyzékek ingyen megküldetnek.

**Hitelsorsjegy,** huzás jan. 2-án (évenként 4 huzás) 20 részletben á 10 frt. Első részlet 10 frt 63 kr. Főnyeremény 250,000 frt.

**1839-ki Rothschild-sorsjegy,** huzás: dec. 1. (évenként 5 huzás) 32 részletben á 25 frt. Ötöd színté 32 részletben á 5 frt. Ezen sorsjegyeknek egészben már csak 6 huzása van és minden vevőnek az egészben 300 frt, az ötödénél 60 frtot híztoitok a vételáron felül.

**FISCHER M. L.** 3—5  
Váltóház a „Fortunához“ Hatvani utca 16. sz. Pesten.

Éppen most jelent meg és Nagy Ferencz könyvkereskedésében Gyulán kapható:

„Nőruha derék szabása és készitési módja“

irta Amend Antal nőruha készítő. Ára 2 frt.

### Árverési hirdetés.

Friedler József dobozi lakos ellen Engel és Hoffmann aradi kereskedők részére f. 1870. év oct. 4-én foganatosított végrehajtás alkalmával lefoglalt bolti ve-gyes árucikkek f. 1870. év dec. 12-én d. e. 9 órakor Doboz községben alperes lakásán a legtöbbet ígérőknek készpénz fizetés mellett el fognak árvereztetni.

Gyulán nov. 25. 1870.

93) 1—3 **Bandhauer György** kiküldött végrehajtó bíró.

Mivel helybeli lakos Kovács Károly ur innen eltávozni szándékozik, a helybeli ügynökséget letette, mindamellert it-ten tartózkodása ideje alatt, mint az **Anker élet és jára-dék-bank felügyelője** fog működni.

Ajánljuk őt ennél fogva a n. é. közönség ismert becses figyelmébe.

92)

### „AZ ANKER“

élet és járadék biztosító társaság alulirt vezérügynöksége tisztelettel értesíti a t. e. közönséget miszerint **GYULA** ke-rületi ügynökségét **KRATOCHVILL JÓZSEF** takarékpénztá-ri könyvvezető urra átruházta.

Ezen kerületi ügynökségnél fizetendők a biztosítási díj-jak, és elfogad mindennemű a társaság alaprajzaiban kijelölt halál- és élet- eseti biztosításokat; úgyszinté legnagyobb készséggel szolgál minden felvilágosítással, alaprajzzal és üz-leti kimutatással.

Az „Anker“ magyar-, horvát- és tótországi vezérügynöksége Réty és Lichtenberg.

Hat havi törlesztésre mindenféle

**INGA-ÓRÁK**

kaphatók

**WEIL SÁNDORNÁL**

86)

**GYULÁN.**

2—3

Mindennemű női pipere munkák, ugy szintén fehér nemű varrásokat pontosan és jutányosan készít. 1—3

**Ferge Gyuláné**

90)

(lakásom Góg József házába.)

Sz.-Tornyán 600 hold szántó-föld gazda-sági épületekkel együtt, akár egészben, akár 100 holdas részletekben jó föltételek mellett eladó. Venni szándékozők forduljanak Réthy Vilmos urhoz Szarvason. 94) 1—3

1—5 **1839-ger Rothschild-Lose ohne Raten.** 89)

Um den Ankauf dieser mit dem größten Spielreize ausgestatteter Lose auch jenen Krei-zen zugänglich zu machen, welche den Betrag des Loses auf einmal nicht auslegen und auch ratenweise nicht zahlen wollen, stellen wir auf die nur noch 6 Ziehungen habenden **1839-ger Rothschildlose** Haupttreffer fl. 300,000 (M. Kleinsten Treffer fl. 500 (M.))

### Zwanzigstel Antheillose aus

womit man sich das Eigentumsrecht desselben erwirbt, an allen folgenden Ziehungen damit theilnimmt, und sich successive verschiedene Serien anschaffen kann. — Der Erlag ist flos fl. 10 ein für allemal, wogegen das gesetzlich ausgefertigte Document mit genauer Serien und No Angabe ausgefolgt wird. Für das gezogene Serienlos garantiren wir Nutzen beim Verkauf, und sind auch bereit, diese Original Antheillose jederzeit m fl. 1. — Differenz zum Tagescourse zu-rück zu kaufen, und Vorschüsse darauf zu ertheilen. In nicht ferner Zeit wird dieses Los gewiß den 4-fachen Cours des Nominals erreichen, weil schon jetzt selbe schwer erhaltlich sind.

Auch erlassen gegen Raten a 6. fl. 100. Ungarlose a 120, — 100. 1864-ger a 156, — 1/5. 1839-ger a 156.

**MAGAZINER & STERK**

Bank und Wechselhaus Franz Deatgasse No 7 Pest.

Aufträge aus der Provinz werden prompt und auch gegen Nachnahme ausgeführt.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **HAJÓSSY OTTO.**

Gyulán, Dobay János gyorsajtóján.